

Bijlage: Overzicht CLB- methodieken en werkmiddelen i.v.m. schoolloopbaanbegeleiding

De CLB-schoolloopbaanbegeleidingsmethodieken en -werkmiddelen sluiten aan bij de educatieve, preventieve en hulpverleningsdoelstellingen op dit vlak.

Deel 1 Informatie voor leerlingen, ouders, leerkrachten en clb-medewerkers

De VCLB-domeinprojectgroep “Schoolloopbaanbegeleiding” en het VCLB-project “informatieverstrekking” verzorgen een aantal publicaties, via brochures, websites, cd-rom’s ter ondersteuning van het aspect horizonverruiming van de verschillende actoren: leerlingen, ouders, leerkrachten en clb-medewerkers

1 Eén adres voor leerlingen en ouders: www.studiekiezer.be

Studiekiezer is een website die onderwijs- en keuzeinformatie aanbiedt aan leerlingen en hun ouders voor de verschillende keuzemomenten van de Vlaamse onderwijsstructuur.

Dit belet echter niet dat ook leerkrachten en clb-medewerkers handig gebruik kunnen maken van dit “huis van vertrouwen” op het wereldwijde web. Temeer dat zij studiekiezer kunnen hanteren in hun educatieve opdracht naar leerlingen en ouders.

Momenteel bevat studiekiezer informatie voor leerlingen van het zesde leerjaar basisonderwijs met het oog op de keuze in het eerste van de eerste graad, informatie voor de leerlingen die een keuze maken tijdens hun verblijf in het secundair onderwijs, informatie voor laatstejaars en schoolverlaters met het oog op verdere studies, informatie voor laatstejaars en volwassenen met belangstelling voor het volwassen-onderwijs én informatie over studeren in het buitenland.

Studiekiezer maakt hierbij gebruik van eigen informatie maar ook van andere websites zoals www.ond.vlaanderen.be van het departement onderwijs, voornamelijk voor het raadplegen van schoolinformatie; van “Stapper” en “Wijzer” van de collega’s van www.destapgent.be Gent omdat deze sites niet enkel uitblinken in degelijkheid van de geboden informatie maar ook omwille van de gebruiksvriendelijke toegang voor de beoogde doelgroepen én van de VCLB-website www.verruimjehorizon.be gerealiseerd door collega Johan Seutens én van de webpagina “wat na het secundair onderwijs” op www.digiclb.be/wat-na-so van collega Marc Vanderlocht.

1.1 Naar het secundair

- “Jouw jaar één” biedt informatie over 1A en 1B met voorbeeldlessenroosters voor de gemeenschappelijke én keuzegedeeltes.
- “Kiezen...oei, oei” gaat beknopt in op belangrijke aspecten van het keuzeproces.
- “Handig zoeken met Stapper” maakt de studierichtingen van het secundair onderwijs toegankelijk hetzij alfabetisch, hetzij vanuit belangstellingsdomeinen, hetzij vanuit de structuur van het secundair onderwijs.
- “Structuur secundair” en “richtingen alfabetisch” bieden gelijkaardige informatie via de zoekpagina’s van de website van het departement Onderwijs.
- “zoek een school” maakt gebruik van de zoekpagina’s om de scholendatabank van het departement Onderwijs te raadplegen.
- “gids voor leerlingen in het secundair” verwijst naar de downloadpagina van de bekende gelijknamige brochure voor leerlingen en ouders.
- “info downloaden” stelt een aantal overzichtsbladen van het VCLB-project informatie-verstrekking in .pdf-formaat ter beschikking.

1.2 In het secundair

- overzichtlijsten van de studierichtingen worden aangeboden onder de knoppen “naar het tweede jaar”, “naar de tweede graad”, naar de derde graad”, “4de graad BSO” en “7de specialisatiejaren”
- “Kiespijn” biedt enkele aandachtspunten bij het kiezen.
- Ook hier worden de studierichtingen benaderd via “Handig zoeken met Stapper”.
- “alle richtingen” en “scholen zoeken” leidt weerom naar de zoekpagina’s van de website van het departement Onderwijs.
- Ook de downloadbare gids voor leerlingen in het secundair onderwijs wordt hier weer ter beschikking gesteld.
- “info downloaden” stelt volgende overzichtlijsten in .pdf-formaat ter beschikking:
 - overzichtsblad opties tweede leerjaar van de eerste graad
 - overzichtsblad beroepenvelden beroepsvoorbereidend leerjaar
 - overzichtsblad studierichtingen tweede en derde graad per studiegebied
 - overzichtsblad studierichtingen derde graad en zevende specialisatiejaren per studiegebied
 - overzichtsblad studierichtingen voorbereidende jaren op het hoger onderwijs
 - overzichtsblad studierichtingen vierde graad

1.3 Na het secundair “En je bent weg...”

- “een job...VDAB” met links naar de startpagina van de VDAB-website of naar de werkwinkel maar ook naar de “COBRA”-pagina’s met de bekende beroepen-fiches, beroepenfilms, beroepsoriëntering en beroepentests.
- “Wat na het SO, alles wat je zoekt” brengt de laatstejaars naar de webpagina van de collega’s van Vlaams Brabant waarin een brede waaier van nuttige informatie voor laatstejaars werd samengebracht.
- Overzichten van studierichtingen “4de graad BSO” en “7de specialisatiejaren”
- “Hogere studies? Verruimjehorizon” leidt de laatstejaars naar de gelijknamige website met uitgebreide informatie over het hoger onderwijs én automatische koppeling studierichtingen – instellingen én hyperlinks naar de instellingenweb-sites.
- “zelftests” leidt naar de on-line ophijsting van zelftests en kennis-makingsactiviteiten voor laatstejaars waarnaar wordt verwezen in het keuze-werkboek “Op stap naar Hoger Onderwijs”.
- “Volwassen, maar nog niet volleerd” leidt naar de website “Wijzer” van De Stap-Gent: een poort naar opleidingen, onderwijs en vorming voor volwassenen
- “Weet wat je wil (of niet)” keuzetips voor laatstejaars.
- “info downloaden” stelt volgende overzichtlijsten in .pdf-formaat ter beschikking:
 - overzicht van de professionele bachelors aan de hogescholen
 - overzicht van de academische opleidingen aan de hogescholen
 - overzicht van de opleidingen aan de universiteiten
 - overzicht erkende hogescholen en opleidingen
 - opendeurdagen in het hoger onderwijs

1.4 Toch nog secundair

- biedt hyperlinks naar instellingen voor sociale promotie met het studiegebied “algemene vorming” (het vroegere tweedekansonderwijs); naar de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap én naar de website van het B.I.S..

1.5 Naar het buitenland

- “algemeen” biedt hyperlinks naar algemene informatie over studeren in het buitenland.
- “één jaar buitenland” geeft informatie over de verschillende mogelijkheden hiertoe.
- “opleiding gedeeltelijk in het buitenland” verwijst naar Erasmus en Socrates-programma’s.
- “basisdiploma in het buitenland”: voor- en nadelen van een dergelijke keuze
- “stappenplan” informatie in zeven stappen bij een vertrek naar het buitenland.
- “Info downloaden” een overzicht van alle mogelijkheden (+links en adressen).

1.6 Clb

- zoekmachine, adressen met contactgegevens en algemene informatie over de werking van het clb

1.7 Okee links

- een opsomming van kwaliteitsvolle websites inzake schoolloopbaanbegeleiding en beroepeninformatie.

2 www.verruimjehorizon.be

De website verruimjehorizon maakt voornamelijk de wereld van het hoger onderwijs, maar ook andere opleidingen, toegankelijk via diverse ingangen.

2.1 Het niveau van de studierichtingen:

Professionele bachelors per studiegebied
 Academische bachelors per studiegebied
 Zevende specialisatiejaren
 Vierde graad beroepsonderwijs
 Voorbereidend jaar
 Uniformberoepen
 Kerkelijk onderwijs
 Sociale promotie
 Syntra
 VDAB opleidingen
 Begeleid individueel studeren
 Examencommissie

2.2 Het belangstellingsdomein dat in de studierichtingen aan bod komt.

Administratie
 Exacte Wetenschappen
 Handel-zaken
 Literatuur
 Medische activiteiten
 Muziek
 Overtuigen-besturen
 Plastische kunsten
 Sociaal Dienstbetoon
 Sociale Wetenschappen

Sport
Talen
Techniek
Wiskunde – Cijferwerk

Deze belangstellingsdomeinen komen overeen met de domeinen gehanteerd in de belangstellingsvragenlijst voor laatstejaars de “ZOBEST ” en de “ZOBEST-e” waardoor de leerling naadloos verwezen wordt naar een lijst van studierichtingen waarin zijn belangstellingsgebied(en) aan bod komt.

2.3 De schoolvakken die binnen de studierichtingen een voorname plaats innemen.

Elke studierichting wordt besproken aan de hand van volgende indeling:

Klemtonen
Beroepsbeschrijving
Uitwegen
Afstudeerrichtingen
Vervolgopleidingen
Instellingen die de studierichting organiseren volgens een provinciale indeling

2.4 Elke instelling is via een hyperlink naar de website rechtstreeks bereikbaar.

2.5 De website wordt jaarlijks “gesynchroniseerd” met de publicatie “Hoger onderwijs in Vlaanderen”. De timing komt overeen met de start van de SID-in – beurzen.

3 brochures:

De VCLB-cel “Informatieverstrekking” verzorgt naast de on-line overzichten die in studiekiezer worden opgenomen ook een reeks brochures voor leerlingen, ouders en leerkrachten met onderwijsinformatie aangepast aan de scharniermomenten van de Vlaamse onderwijsstructuur:

- Voor de derde graad LO
Naar de eerste graad SO
- Voor de eerste graad SO
Naar de tweede graad SO
Steekkaarten tweede graad SO
- Voor de tweede graad SO
Naar de derde graad SO
Steekkaarten derde graad SO
- Voor de derde graad SO
Wat na een praktische opleiding
Zevende specialisatiejaren SO
Steekkaarten zevende specialisatiejaren SO
Hoger onderwijs in Vlaanderen

De VCLB-cel “Informatieverstrekking” werkt zeer nauw samen met het departement onderwijs bij de realisatie van de gratis brochure “Wat na het secundair onderwijs” die aan alle laatstejaars wordt bezorgd.

4 Gespecialiseerde informatie voor de clb-medewerker (ook beschikbaar voor de school)

De clb-medewerker zal verderreikende informatieve vragen kunnen beantwoorden aan de hand van de VCLB-realisaties:

- Eurobid: ongetwijfeld de meest uitgebreide en up-to-date databank voor onderwijs, opleiding en instellingen in Vlaanderen.
- De clb-medewerker kan ten allen tijde beroep doen op de cel Informatieverstrekking voor informatieve vragen die de expertise van het eigen centrum overstijgen.

5 Regionale informatie

De meeste VCLB-provinciale vormingscellen (PVOC of ROC) organiseren jaarlijks de samenstelling van een lijst van info- en/of opendeurdagen van alle secundaire scholen uit hun provincie. Het plaatselijk CLB is hiervan op de hoogte.

Deel 2 Werkmiddelen voor de keuzebegeleiding in de klas

De VCLB-keuzewerkboeken "Op stap..." zijn genoegzaam bekend in Vlaanderen.

Ze vormen dé operationalisering bij uitstek van de educatieve doelstelling van de VCLB-SLB-visie. Zo bevat elk werkboekje methodieken en instrumenten voor horizonverruiming, zelfconceptverheldering en planning en sturing door de leerling.

Eenzelfde structuur wordt gehanteerd doorheen de keuzebegeleiding bij de verschillende scharniermomenten die een keuze vereisen waardoor de continuïteit doorheen het "leren kiezen" wordt verzekerd.

De reeks betreft alle co-actoren (leerling, ouders, leerkracht, clb) bij het keuzeprocess.

De keuzewerkboeken vormen niet enkel een onderwijskundig-didactisch instrument voor de leerkracht maar tevens een diagnostisch hulpmiddel voor de clb-medewerker die op vraag van ouders, leerkracht of leerling bij keuzeproblemen ter hulp wordt gevraagd.

Een grondige bespreking van de reeks is te vinden in het artikel van Marc Vanderlocht in het Handboek voor leerlingenbegeleiding (verwacht jaargang 2008).

Meer informatie: www.vclb-service.be.

Het overzicht van de beschikbare werkmiddelen:

- Voor de derde graad LO
 - Op stap naar het secundair onderwijs - werkboekje
 - Op stap naar het secundair onderwijs - handleiding
- Voor de eerste graad SO
 - Op stap naar de tweede graad SO - A-stroom - werkboekje
 - Op stap naar de tweede graad SO - A-stroom - handleiding
 - Op stap naar de tweede graad SO - B-stroom - werkboekje
 - Op stap naar de tweede graad SO - B-stroom - handleiding
- Voor de tweede graad SO
 - Op stap naar de derde graad SO - A-stroom - werkboekje
 - Op stap naar de derde graad SO - A-stroom - handleiding
 - Op stap naar de derde graad SO - B-stroom - werkboekje
 - Op stap naar de derde graad SO - B-stroom - handleiding

- Voor de derde graad SO
 - Op stap naar een job of verdere opleiding - werkboekje
 - Op stap naar een job of verdere opleiding - handleiding
 - Op stap naar hoger onderwijs of andere opleidingen - werkboekje
 - Op stap naar hoger onderwijs of andere opleidingen - handleiding

De “Op-Stap”-reeks is - anno 2007 - aan een herwerking toe.

De ontwikkeling van nieuwe schoolloopbaanbegeleidingsmethodieken en -instrumenten in de traditie van de “Op-Stap”-keuzewerkboeken aangepast aan nieuwe onderwijskundige, maatschappelijke, technologische en diagnostische inzichten wordt gepland

Op stap met laatstejaars - lessenpakket:

Het pakket bevat vijf lessen waarin de verschillende aspecten van het keuzeprocés aan bod komen. De lessen worden zeer concreet en uitvoerig beschreven en maken gebruik van de informatie en opdrachten uit het keuzewerkboek.

Deel 3 Een handige samenvatting in één schema

Op stap' – methodiek			
	Materiaal voor leerlingen 'Op stap naar...'	Begeleidingsmateriaal voor de begeleider (leerkracht-CLB)	Documentatiemateriaal over onderwijs voor leerkrachten/ leerlingen/ouders/CLB
Einde BaO	<ul style="list-style-type: none"> – Keuzewerkboek: Op stap naar het secundair 	<ul style="list-style-type: none"> – Handleiding 	<ul style="list-style-type: none"> – Brochure: Starten in het SO – www.studiekiezer.be
1 ^{ste} graad (A-B)	<ul style="list-style-type: none"> – Keuzewerkboek met keuzedossier Op stap naar de tweede graad A-stroom B-stroom – <i>Toekomstspel</i> voor BVL – Keuzespel <i>Horizon</i> voor A-stroom 	<ul style="list-style-type: none"> – Handleiding A-stroom – Handleiding B-stroom 	<ul style="list-style-type: none"> – Brochure: Naar het tweede leerjaar – Brochure: Naar de tweede graad – Steekkaarten studierichtingen: secundair onderwijs tweede graad – www.studiekiezer.be
2 ^{de} graad (A-B)	<ul style="list-style-type: none"> – Keuzewerkboek met keuzedossier Op stap naar de derde graad A-stroom B-stroom 	<ul style="list-style-type: none"> - Handleiding A-stroom - Handleiding B-stroom 	<ul style="list-style-type: none"> – Brochure: Naar de derde graad – Steekkaarten studierichtingen: secundair onderwijs derde graad – www.studiekiezer.be
Einde SO	<ul style="list-style-type: none"> – Map met Keuzewerkboek (3 delen) en keuzedossier: Op stap naar hoger onderwijs of andere opleidingen – Keuzewerkboek met keuzedossier: Op stap naar een job of andere opleidingen – Brochure: Wat na het SO 	<ul style="list-style-type: none"> – Handleiding Keuzewerkboek: Op stap naar het Hoger onderwijs – Handleiding Keuzewerkboek: Op stap naar een job – Lessenpakket: "<i>Op stap met laatstejaars</i>" 	<ul style="list-style-type: none"> – Boek: Hoger onderwijs in Vlaanderen – Brochure: 7de specialisatiejaren – Steekkaarten: 7^e specialisatiejaren – Brochure: Wat na een praktische opleiding? – www.studiekiezer.be – www.verruimjehorizon.be